

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XVI. Appendix, de votis ex metu factis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

quis tali metu (licet ex causa levi proveniente) ex imprudenti imaginatione eo modo compulsus fuit, quo vir gravis compellitur ex metu gravioris mali.

191 Ad 1. respondeo plurium opinionem esse, quod talis ante sententiam Judicis rescidentis contractum, restituere non teneatur acceptum ex tali contractu. Sed hoc non videtur generaliter verum. Quia ex una parte probabile est quod talis contractus ex metu gravi injusto (licet à tertio illato) extortus, jure naturæ sit invalidus. Ex alia parte, licet (juxta communiorem sententiam) jure naturæ validus sit, est tamen rescindibilis ad arbitrium metum passi. Qui proinde, si eum reviderit, legitimum alter titulum non habebit retinendi, saltem dum ipsi constiterit de rescissione. Denique contingit quod ille, qui ex tali metu contraxit, gravissimum damnum incurret, si contractui stare debeat; compars autem nullum vel modicum damnum sentiet, si contractus rescindatur. Isto verò casu naturalis æquitas, fundata in generali principio dilectionis proximi, dicat quod alter consentire debeat in rescissionem talis contractus, vel saltem ad damnum pro parte relevandum, ut supra dixi.

192 Ad 2. servanda est in tali dubio regula juris, de tutiori via sequenda. Non procedendum proinde ad matrimonium contrahendum, aut consummandum, nisi petita ad cautelam dispensatione, quæ faciliè impetrabitur.

193 Ad 3. respondeo, si spectatis omnibus constiterit de levitate metus, eum qui sic contraxit non posse resilire, ob indissolubilitatem matrimonii, in casu illo probabilius validi. Si autem ipse nihilominus dubitet de valore, debitum petere non potest, ne agat contra conscientiam, licet illud reddere teneatur. Tutissimum proinde erit supplere id quod dubitat defuisse, consensum liberè renovando.

CAPUT XVI.

Appendix, de votis ex metu factis.

194 Convenit inter Authores 1º. votum, si ve solemne, si ve simplex, factum ex metu, proveniente ex causis naturalibus, v. g. ex metu mortis, in naufragio, morbo, &c. validum esse, nisi metus tantus esset, ut rationis usum hic & nunc impediret. Quia non deest illi sufficiens voluntarium ad votandum, nec ullius cogentis intervenit injuria.

195 Convenit 2º. votum solemne, ex gravi metu injusto extortum, esse invalidum, saltem jure positivo Ecclesiastico hodierno. Id enim constat ex Tridentino sess. 25. de Regular. c. 18. & 19. Et ratio est, quia tale votum est velut spirituale matrimonium indissolubile, quo immobiliter quis adstringi-

tur ad observantiam statûs quem vovit. Unde ex natura sua requirere videtur consensum perfectè liberum ac spontaneum.

Hinc consequens est, eum qui ex metu 196 gravi injusto sacros suscepit Ordines, solemnem castitatis voto non ligari, quando ordinationem suam ratam non habuit, in suscepto ordine (cessante metu) ministrando.

Sed licet hoc verum sit, non perinde verum est, talem non obligari ad servandam castitatem, horasque recitandum (uti non obligari plerique putant Authores, cumque 197 ipsis Zypæus L. 1. respons. canon. tit. de his quæ vi metûs causâ respons. 1. n. 10.) nec verum est quod addunt, talem posse sine dispensatione matrimonium contrahere, seposito scandalo. Tamen enim taliter ordinatus non teneatur voto, equidem tenetur, Ecclesiæ Lege, à matrimonio abstinere, castitatem servare, horas recitare, uti satis insinuat Tridentinum sess. 24. can. 9. dum sub disjunctione definit, sacris initiatos teneri servare castitatem ratione Legis Ecclesiasticæ, vel voti. Estque Lex ista rationabilis & justa: quia Ecclesia potest subditos ad id in reverentiam sacri Ordinis sine proprio consensu cogere; sicut pueros, sine proprio consensu baptizatos, cogit Leges Ecclesiasticas servare.

Dixi num. 149. votum solemne ex gravi 198 metu injusto extortum, invalidum esse, jure Ecclesiastico moderno. Quia ex antiquo jure, historiisque Ecclesiasticis, non pauca proferunt Thomassinus de discipl. Eccles., & Christianus Lupus to. 4. Scholior. in Concilia pag. 475. quæ probant, plurimos olim invitos ad Monachatum compulsos fuisse, ac nihilominus coactos in professione manere; plurimos item invitos ad sacrorum Ordinum susceptionem coactos fuisse. De quibus tamen in Concilio Toletano VIII. sic statuitur: *Quicumque, etiam invitati, ad Ecclesiasticorum officia & dignitatem assumuntur, deserere quam semel receperunt gratiam, donumque nequaquam audeant. Si vero ad conjugia, moresque sæculi redire assentaverint, omni Ecclesiasticâ dignitate priventur, & apostata habeantur; & in Monasterio, donec vixerint, sub penitentia retrudantur.*

3º. non convenit inter Authores, an votum simplex, ex metu extortum, jure positivo sit invalidum. Quia licet sententia communior affirmet, invalidum esse, nullæ proferuntur leges id disertè afferentes; & alii censent validum esse, & obligatorium, donec super eo dispensetur. Unde cum (in tali dubio) sequenda sit in praxi via tutior, petenda est super eo dispensatio, vel votum servandum.

Nec magis convenit inter Authores, an 200 votum solemne, vel simplex, metu extortum, invalidum sit jure naturæ. Quia tam pro affirmativa, quam pro negativa opinione non desunt rationes & authoritates. Et ideo

CAPUT XVII.

Contractus de se prorsus invalidi, sive jure natura, sive positivo, eos irritos decernente, non firmanur juramento; secus si de se non sint prorsus invalidi, sed naturalem saltem pariant obligationem.

201 **N**on est confundenda quaestio, an contractus, alias invalidi, juramento firmentur, cum alia quaestione, an contractus illi servandi sint ex vi juramenti. Cum duae quaestiones istae sint plane diversae. Manifestum est enim discrimen inter juramentum firmans contractum, alioquin invalidum, & juramentum per se obligans jurantem, licet non firmet contractum. Quia dum juramentum firmat contractum, alias invalidum, 1°. duae sunt obligationes; una justitiae, ex contractu; altera religionis, ex juramento. 2°. aliquid acquirens per talem contractum (nisi aliud obstat) justè illud possidet, nec tenetur restituere. 3°. etiamsi jurans solutus esset juramento, remaneret obligatus ex contractu, vi cujus parti jus esset acquiritum, nec ab eo ipse resilire posset. Quia solutio, seu relaxatio juramenti ordinariè non fit cum praesudicio tertii. 4°. quando contractus est firmatus, eum adimplere tenetur haeres universalis ejus qui juravit: secus, si is qui juravit, solum obligabatur vi juramenti, non contractus. 5°. ex juramento non firmante contractum, parti non competit actio in jurantem, prout competit ex juramento contractum firmante. Actio quippe in solo jure justitiae fundatur. §. 1. Instit. de action. Jus verò justitiae non acquiritur ex juramento contractum non firmante. 6°. dum is qui juravit, petere non vult juramenti relaxationem, satisfacit momentaneam solutionem, dando in instanti rem juramento promissam, eamque potest statim repetere: eò quod alter (ob contractus nullitatem) nullum jus in rem illam adquisierit, & jurans solum eatenus dedit, quatenus ex religione tenebatur, ob reverentiam juramenti, quod solum fuit de dando, non de non repetendo. Abbas, Gutierrez, Covarruvias, aliique plures apud Castro-Palao disp. 2. de juram. p. 9. §. 1. n. 5. Qui addunt, eum qui juravit non repetere, posse equidem uti remedio relaxationis.

202 **P**rorsus ergo aliud est quaerere, an contractus (alias invalidi) juramento firmentur, aliud, an servandi sint ex vi juramenti. Constant namque ex cap. *quamvis pactum* de pactis, aliisque canonibus object. 1. referendis servandos esse, si servari possint absque peccato & praesudicio tertii, servarique velit is in cujus favorem praestitum est juramentum. Quia ad id obligat reverentia debita Deo, qui per juramentum adducitur in testem,

& quasi fidejussorem ejus quod juratur.

Nec ideo verum est, quod aliqui putant, 203 inutiliter quaeri, an dicti contractus juramento firmentur. Imò quaestio ista scitu plane necessaria est, uti manifestum est ex rationibus n. 200. allatis. Et conveniunt quidem omnes, contractus jure naturae invalidos, juramento non firmari. Quia juramentum tollere nequit invaliditatem Lege naturali inductam, nec firmare quod naturae Author infirmat. Sola proinde controversia est de contractibus solo jure humano alias invalidis, quos Authores valde multi apud Sanchez l. 3. in Decal. c. 12. indistinctè affirmant juramento firmari.

Sed dicendum 1°. regulariter non firmari juramento contractus jure positivo irritos principaliter ob commune bonum. Quia eo ipso talis contractus est contra bonos mores, quo contra commune bonum; juramentum verò nullam habet vim roborandi contractus bonis moribus contrarios; cum ipsum nullius roboris sit, uti docent varii canones.

Enimverò si juramentum non obliget, 205 dum vergit in praesudicium tertii; multo minus dum vergit in praesudicium communis boni. Unde S. Athanasius obligasse legitur Dracontium ad suscipiendum Episcopatum, non obstante juramento, quo juraverat, se eum non accepturum. Quia juramentum istud vergere censuit in praesudicium boni communis Ecclesiae. Videri etiam potest Ambrosius lib. 1. de offic. cap. 50. & Concilium Toletanum VIII. de incautis juramentis.

Dicendum 2°. quando contractus jure 206 positivo irritus est propter utilitatem contrahentium, magis quam directè propter commune bonum, saepe firmatur adjecto juramento, secundum aliquos, id probantes ex contractibus minorennium, qui etsi à jure infirmantur ob favorem eorum, tenent tamen ob reverentiam sacramenti. cap. *cum pactum* in 6. & cap. *cum contingat* de jurejur. Necnon ex Rescripto Alexandri Imperat. L. 4. C. si adversus vendit. Et Constitut. Frederici Imperat. feud. lib. 2. tit. de pace tenenda §. ult. Et ratio ipsorum est, quia unusquisque renuntiare potest favori pro se introducto per legem, nisi ob aliquam causam impediatur; ei verò per juramentum adjectum renuntiare censetur.

Videtur tamen probabilius, quòd nulli 207 contractus, jure positivo prorsus invalidi, juramento firmentur, sed soli illi, qui aliquosque valent, saltem ad inducendam naturalem obligationem. Ita Jason, aliique plures apud Sanchez loco citato, cumque ipsis Basilius Pontius, Matrius, aliique multi, quorum opinionem valde probabilem censet Suarez de juram. lib. 2. cap. 29. Et ratio est, quia juramentum non habet ex natura sua vim validandi contractum, alias prorsus invalidum; sed tantum firmandi validitatem in